https://titania.saeima.lv/LIVS11/saeimalivs11.nsf/0/4FEDDBD7CFFEA1D1C2257A060042948A?OpenDocument
https://titania.saeima.lv/LIVS11/saeimalivs11.nsf/webSasaiste?OpenView&restricttocategory=174/Lp11
- -
Nr. 174/Lp11 Ārkārtas sēde. Sēdes dokuments Nr. 415 *Noraksts*
- -

Stenogramma
2011. gada 22. decembris (pl.9:00 – 9:25)
Ārkārtas sēdi vada S.Āboltiņa un I.Bite
- -

LP0174

Darba kārtībā mums ir viens jautājums. Valsts prezidents likumā „Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu" noteiktajā kārtībā ir iesniedzis likumprojektu **„Grozījumi Latvijas Republikas Satversmē"**, un Saeimas Prezidijs ierosina šo likumprojektu nodot visām komisijām, nosakot, ka Juridiskā komisija ir atbildīgā komisija.

„Par" pieteicies runāt deputāts Jānis Ādamsons. Lūdzu! Ādamsona kunga nav zālē?... *(No zāles dep. Dz.Ābiķis: „Ādamsons nobijies!")* Lūdzu, jums vārds!

J.Ādamsons (SC).

Augsti godātais Prezidij! Cienījamie kolēģi! Mēs dzīvojam it kā demokrātiskā un tiesiskā valstī. Tas tiek piesaukts vietā un nevietā, bet demokrātijas principi lielākoties netiek ievēroti. Saeimā visu nosaka vairākums.

Pēdējie gadi pagājuši, cīnoties pret oligarhiem un par tiesiskuma vērtībām. Šajā cīņā Latvija un tās iedzīvotāji ir zaudējuši. Tie, kurus dēvē par oligarhiem un tiesiskuma pretiniekiem, pašlaik nav pie varas, bet tie, kuri ir stājušies viņu vietā, ir daudzkārt ciniskāki un bezkaunīgāki. Mēs esam atgriezušies deviņdesmitajos gados – gan ekonomiskās attīstības, gan sociālās aizsargātības ziņā. Un pats galvenais – pēc politiskās kultūras līmeņa.

Tāpat kā deviņdesmitajos gados katru reizi, kad toreiz valdošajām labējām partijām vajadzēja novērst uzmanību no kārtējiem pazudušajiem „Latvenergo" trim miljoniem, no bankas „Baltija" krīzes vai no pedofilijas skandāla *(Zālē starpsaucieni.)*, lietā tika likta nacionālā jautājuma kārts. Politiķi sāka runāt par latviešu interešu aizstāvību un cīņu ar nelatviešiem. Bet kāpēc par to runāt? Kuru gan interesē tādi sīkumi? Mums taču ir krievu draudi!

Demokrātija un tiesiskums Latvijā tiek piesaukti vietā un nevietā, bet demokrātijas principi lielākoties netiek ievēroti. Īpaši 11.Saeimā, kad vairākums par nemēģina ieklausīties opozīcijas priekšlikumos un noraida tos, pat neapspriežot.

Izcilais dzejnieks un sociāldemokrāts Jānis Rainis savā laikā teica, ka latviskā Latvijā demokrātija ir visiem. Arī mēs iestājamies par valsti, kurā vairākums neapspiež mazākuma tiesības. Vairāk nekā 180 tūkstoši cilvēku parakstījās par referenduma rīkošanu. Ne tāpēc, ka viņi ir pret latviešiem vai pret latviešu valodu, viņi parakstījās tāpēc, ka viņi iestājas pret labējiem politiķiem, kuri tikai pēdējo mēnešu laikā vien vainojami pie krīzēm Latvijas Krājbankā, *airBaltic* un arī neveiksmīgā konkursā

saistībā ar pasažieru vilcieniem. Un vēl viņi iestājas pret labējo partiju nacionālo politiku.

Vairāk nekā 180 tūkstoši parakstu – tas ir trauksmes signāls. Kaut kas ir jāmaina. Nepieciešama diskusija, bet brīdis, kad to vajadzēja darīt, diemžēl ir palaists garām. Tieši „Saskaņas Centrs" mēģināja uzsākt dialogu par problēmām, kuras sasāpējušas Latvijas sabiedrībai. Bet vairākums ar nebijušu augstprātību atteicās pat apspriest Valodas likuma grozījumus, kuru pamatā ir Eiropas pieredze un Eiropas principi politikai attiecībā pret mazākumtautībām.

Ir Ziemassvētku laiks. Un, kolēģi, pietiek tracināt Latvijas cilvēkus *(No zāles: „Pareizi! Pareizi!", dep. L. Čigāne: „Tieši tā!")* – gan tos, kuri pārstāv mazākumtautības, gan latviešus! Tāpēc jaunajā gadā „Saskaņas Centrs" novēl attapties un padomāt, vai tiešām mēs esam demokrātiska un tiesiska valsts.

Mēs esam savas valsts patrioti, un mums rūp Latvijas nākotne, jo šī ir zeme, kur dzīvos mūsu bērni un mazbērni. Pēdējo divdesmit gadu laikā labējie ir pieļāvuši desmitiem kļūdu ekonomikas, finanšu un sociālajā jomā. Drīz visiem kļūs skaidrs, ka viņi ir pieļāvuši arī desmitiem kļūdu nacionālajā politikā.

Tāpēc šodien mēs nepiedalīsimies šajā farsā, un „Saskaņas Centrs" atstāj šo zāli.

(SC frakcija iziet no zāles. Troksnis. No zāles dep. Dz.Ābiķa, I.Čaklā starpsaucieni. Dep. R Kārkliņa: „Tā ir nedemokrātiska rīcība!")

Sēdes vadītāja. Paldies... Aplausus...

„Pret" ir pieteicies runāt deputāts Raivis Dzintars.

Lūdzu!

R.Dzintars (VL–TB/LNNK).

Paldies.

Cienījamā Saeimas priekšsēdētāja! Godātie kolēģi! Pēc tik emocionāli skaista notikuma, protams, ir ļoti grūti sakoncentrēties, lai runātu par lietu, bet es mēģināšu.

Nacionālā apvienība, protams, aicina noraidīt grozījumus un nedot tos tālākai skatīšanai komisijās. Noraidījusi Saeima ir daudzus likumprojektus, arī dažādus Satversmes grozījumu piedāvājumus, taču šoreiz situācija ir īpaša. Faktiski tas ir spļāviens sejā tiem latviešiem, kas jau reiz ir piedzīvojuši divvalodību piecdesmit gadu garumā, bet bez iespējām nobalsot „pret".

Faktiski ar agresīvu, no ārzemēm finansētu kampaņu ir pieteikta atklāta cīņa pret Latvijas valstiskumu.

Brīvā valodu konkurencē latviešu valoda nevar konkurēt ar krievu valodu, kurā runā simts reižu lielāks pasaules iedzīvotāju skaits.

Oficiāla divvalodība nozīmētu faktisku atteikšanos no latviešu valodas kā Latvijas neatkarības pamata, un tā būtu Latvijas pārkrievošanas pabeigšana.

Protams, divvalodības Latvijā nebūs. Tās nebūs nekad. Tas ir tas, kas šodien būtu jāpasaka visām valsts augstākajām amatpersonām. Latvijā vienmēr būs tikai viena oficiālā valoda, un tā ir latviešu valoda. Līdz ar to nav vairs runa par šā priekšlikuma saturisko jēgu, bet par to, ka lielai Latvijas iedzīvotāju daļai ir likts noticēt nekad neīstenojamai un ar Latvijas vārdu nesavietojamai idejai.

Tā ir bīstama darbība, kas ir vērsta arī pret nacionālo drošību. Šī darbība ir finansēta no ārvalstīm un laika rāmī saskaņota ar citām līdzīgām kampaņām Ukrainā un Dienvidosetijā. Latvijā šo kampaņu īstenot palīdzēja vietējie aģenti, tajā skaitā no parlamentā plaši pārstāvētā „Saskaņas Centra", arī no galvaspilsētas un citu pašvaldību vadītājiem.

Latvijas valsts institūcijas faktiski ir izmantotas un iesaistījušās cīņā pret pašu valsti.

Kā šodien spekulē, pretvalstisko kampaņu esot izraisījis priekšlikums par to, ka Latvijas valsts finansētajās skolās ar laiku būtu jāmāca tikai valsts valodā, – tā, kā tas notiek normāli visās pasaules valstīs.

Pat visabsurdāko ideju atkārtojot pietiekami daudz reižu, atradīsies kāds, kas tam noticēs. Taču, Nacionālās apvienības redzējumā, divvalodības kampaņas pamatā ir pavisam citi cēloņi, skaitā divi.

Pirmkārt, tā ir Latvijas okupācija 1940.gada 17.jūnijā, tai sekojošā nelikumīgā kolonizācija un gadu desmitiem īstenotā pārkrievošanas politika.

Otrkārt, tā ir līdzšinējā Latvijas valsts vadītāju nespēja stingri īstenot latviskas Latvijas politiku un dot nepārprotamu signālu visiem Latvijas iedzīvotājiem. Mūsu saliedēšanās un draudzīga kopādzīvošana ir iespējama tikai uz neapstrīdamiem latviešu valodas un kultūras dominantes pamatiem.

Godātie kolēģi! Nacionālā apvienība piekrīt Valsts prezidentam, ka plānotais referendums ir antikonstitucionāls, un, mūsuprāt, valsts līdzekļi tā īstenošanai nav jāpiešķir. Ja tomēr referendums notiks, tad Latvijas iedzīvotājiem jābalso „pret". Ne jau tādēļ, lai parādītu, ka esam vairākumā, bet gan tādēļ, lai dotu vērtējumu arī līdzšinējam valstiskās politikas trūkumam nacionālajos jautājumos.

Lai iestātos par latvisku Latviju, referendumā būs jābalso „pret". Un šodienas balsojums lai ir signāls, ka pretlatviskas idejas Latvijā nav un nebūs apspriežamas!

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītāja. Paldies.

Viens deputāts ir runājis „par", viens – „pret".

Lūdzu zvanu! Balsosim par to, lai likuma „Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu" noteiktajā kārtībā Valsts prezidenta iesniegtais likumprojekts „Grozījumi

Latvijas Republikas Satversmē" tiktu nodots visām komisijām, nosakot, ka Juridiskā komisija ir atbildīgā komisija! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - nav, pret - 60, atturas - 1.

Likumprojekts komisijām nav nodots.

Saeimas Prezidijs ir saņēmis arī **četru frakciju un deputātu četrus iesniegumus**, kuros saskaņā ar Latvijas Republikas Saeimas kārtības ruļļa 144.panta otro daļu ir iesniegti lūgumi nolasīt ziņojumu par balsošanas motīviem pēc balsojuma par likumprojektu „Grozījumi Latvijas Republikas Satversmē" rezultātu paziņošanas.

Tātad pirmais šādu iesniegumu ir iesniedzis Saeimas deputāts Jānis Upenieks. Lūdzu, jums vārds!

J.Upenieks (pie frakcijām nepiederošs deputāts).

Godātie kolēģi! Es sākšu ar citātu no likumprojekta par grozījumiem Latvijas Republikas Satversmē un aicinu ikvienu no jums ieklausīties un aizdomāties par to, vai jūs spētu teikt šādus vārdus:

„Es, Jānis Upenieks, uzņemoties Saeimas deputāta amata pienākumus, Latvijas tautas priekšā zvēru būs uzticīgs Latvijai, stiprināt tās suverenitāti un kā latviešu, tā krievu valodu kā vienīgās valsts valodas."

Un tagad arī otrā versija, kura, cerams, tāpat kā pirmā versija, kuru tikko nolasīju, no šīs tribīnes skan pirmo un pēdējo reizi:

„ „Я, Янис Упениекс, вступая в должность депутата Саэйма, перед народом Латвии клянусь быть верным Латвии, укреплять ее суверенитет и как латышский, так русский язык как единственны 077; государств 077;нные языка. "

Nu, es šādu zvērestu nekad – nu nekad! – nevarētu dot un ceru, ka tas nebūs jādara arī nevienam no jums, jo Latvijā ir un būs tikai viena valsts valoda – latviešu.

Jautājums ir vairāk nekā absurds, un diemžēl jāatzīst, ka mūsu kaimiņvalsts Igaunija kārtējo reizi ir mums solīti priekšā, jo tur bez jebkādas auklēšanās šāda jautājuma darba kārtībā vienkārši nav. Gan Igaunijas prezidents, gan sabiedrība nebaidoties var izteikt savu viedokli par krievu valodu, pilnībā izslēdzot, ka tā varētu kļūt par otru valsts valodu.

Un jautājums par piedalīšanos vai par nepiedalīšanos referendumā vispār ir lieks. Ikvienam latvietim ir jāiet un jāpauž sava nostāja, balsojot „pret" krievu valodu kā otru valsts valodu.

Paldies. (Aplausi.)

Sēdi vada Latvijas Republikas Saeimas priekšsēdētājas biedre Inga Bite.

Sēdes vadītāja. Paldies Upenieka kungam! Tomēr aicinu no Saeimas tribīnes runāt valsts valodā.

Vārds motivācijas nolasīšanai Solvitai Āboltiņai.

S.Āboltiņa (VIENOTĪBA).

Cienījamie kolēģi! Latviešu valoda kā vienīgā valsts valoda ir Latvijas kā neatkarīgas valsts pamats. Latvija ir nacionāla valsts. Satversme nosaka valsts būtības pamatprincipus, un tie ir: Latvija ir neatkarīga un demokrātiska, tās teritorija ir nedalāma, un vara pieder tautai. Latviešu valoda ir vienīgā valsts valoda.

Priekšlikums par grozījumu iesniegts par normu, kura izteic, kas tieši ir Latvijas Republika. Līdztekus pārējiem Satversmes pamatprincipiem latviešu valoda kā vienīgā valsts valoda izsaka mūsu valsts esības jēgu. Ja latviešu valoda vairs nebūtu vienīgā valsts valoda, Latvija kļūtu pavisam cita valsts, kuras pamatā būtu citi principi un citi priekšnoteikumi.

Atbalstīt šādus grozījumus nozīmē piekrist būtiski jaunas un atšķirīgas valsts veidošanai. Pēc šodienas lēmuma nobalsošanas par grozījumiem Satversmē... lēmuma nobalsošana par grozījumiem Satversmē var notikt, tādēļ ikvienam, kas vēl spriež, vai nepieciešams tajā piedalīties, ir jāizlasa iesniegtie grozījumi un jāsaprot, ko šīs izmaiņas varētu nozīmēt ikviena pilsoņa dzīvē.

Izmaiņas nozīmētu, ka ikvienam pilsonim, kurš grib būt līdzdalīgs savas Latvijas valsts pārvaldē, ir obligāti jāprot krievu valoda, jo grozījumi paredz, ka gan valsts, gan pašvaldību darbs notiktu gan latviski, gan krieviski. Tas radikāli mainītu kopš neatkarības atgūšanas Latvijas sabiedrībā iesakņojušos tradīciju, ka jebkuras svešvalodas zināšanas (tajā skaitā jebkuras mazākumtautības valodas zināšanas) izglītotam pilsonim ir vēlamas, bet ne obligātas.

Pasaulē nav citas valsts, kur iespējama latviešu valodas izaugsme.

Ja atteiksimies no iedzīvotāju vairākuma valodas kā vienīgās valsts valodas un Latvijas Republikas jēgas, Latvijas nācija kā iznīcībai lemta būs jāieraksta tautas Sarkanās grāmatas bezcerīgajā nodaļā. Ikvienam Latvijā tam ir jābūt saprotamam. Mazākumtautību atšķirīgo identitāšu saglabāšana nav pretrunā ar mūsu valsts kopīgo pamatu. Grozot Satversmi valodas jautājumā, mēs grozītu mūsu valsts, mūsu Latvijas, vēsturi.

Ikviens tautas priekšstāvis dod solījumu, kura tiesiskais saturs ir ar aktīvu rīcību stiprināt latviešu valodu, būt lojālam Satversmes pamatprincipiem, neveicot darbības to grozīšanai. VIENOTĪBAS deputāti nosoda mēģinājumus apšaubīt Latvijas valstiskuma pamatu, paust nelojalitāti konstitūcijas pamatiem un sašķelt Latvijas tautu, tādēļ VIENOTĪBA balsoja pret šiem grozījumiem. VIENOTĪBAS frakcija aicina visu tautību Latvijas pilsoņus balsot „pret" – pret krievu valodu kā otru valsts valodu –, ikvienam piedaloties tautas nobalsošanā.

Savukārt kā otra augstākā amatpersona es no šīs tribīnes varu zvērēt, ka, lai ko es darītu, lai ar ko es nodarbotos, es varu apsolīt, ka latviešu valoda vienmēr būs vienīgā valsts valoda mūsu valstī, mūsu Latvijā. Lai Dievs svētī Latviju! *(Aplausi.)*

Sēdes vadītāja. Paldies Āboltiņas kundzei.

Motivācijas nolasīšanai vārds deputātei Inesei Lībiņai-Egnerei.

I.Lībiņa-Egnere (ZRP).

Cienījamās deputātes! Godātie deputāti! Atbilstīgi Latvijas Republikas Satversmes 78.pantam Saeimas izlemšanai šodien tiek nodots 187 tūkstošu 378 balsstiestiesīgo Latvijas Republikas pilsoņu ierosināts Satversmes grozījumu projekts, kura mērķis ir piešķirt krievu valodai otras valsts valodas statusu.

Zatlera Reformu partijas frakcijas deputāti iestājas par Latvijas Republikas Satversmē nostiprināto Latvijas valsts pamatu – latviešu valodu kā vienīgo valsts valodu.

Latviešu valoda kā vienīgā valsts valoda sākotnēji nebija iestrādāta Latvijas Republikas Satversmes normu tekstā. Satversmes 4.pants stājās spēkā šajā, esošajā, redakcijā 1998.gadā, taču tas nebūt nenozīmē, ka tika pieļauta divu vai vairāku valsts valodu pastāvēšana Latvijas valstī. Gluži pretēji! Satversmes tēviem latviešu valodas Latvijā kā nacionālas Eiropas valsts valodas vērtība bija pašsaprotama. Latvijas Republika ir dibināta kā nacionāla valsts, un to veidojuši latvieši un Latvijā dzīvojošās mazākumtautības plecu pie pleca. Arī Latvijas valstiskums tika atjaunots, latviešiem un mazākumtautībām kopā iestājoties par demokrātiskas valsts vērtībām un padomju režīma sagraušanu. Un tieši latviešu valoda kā vienīgā valsts valoda visiem Latvijas iedzīvotājiem, arī mazākumtautībām, kas jau 20.gadsimta 20.–30.gados Latvijā bija ceturtā daļa no iedzīvotājiem, ir ielikta valsts dibināšanas šūpulī kā kodols, kam jāsaliedē sabiedrība un jāveicina kopība, saprašanās citam ar citu.

Tā mūs visus šogad valsts svētkos 18.novembrī uzrunāja Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas arhibīskaps Jānis Vanags: „Jā, pagātne ir devusi daudz iemeslu sarūgtinājumam, taču nākotne prasa izlīdzināšanos un kopīgu darbu Latvijas labā. Tas ir ierakstīts valsts integrācijas programmās, bet, lai to sasniegtu, ir jāsaprot līdz prāta un sirds dziļumiem, ka patriotisms nav ienīst un atgrūst cittautiešus, bet darīt to, kas kalpo tautas nākotnei, vai vismaz netraucēt to darīt citiem. Latvijā ir vajadzīgs izlīgums un kopīgs darbs tādas valsts labā, kur latviešu valoda, kultūra un pati tauta ir drošībā un ir mērķos vienota ar citu tautību pilsoņiem."

Zatlera Reformu partijas frakcija šodien, kad Saeimas balsojumam ir nodots Satversmes grozījumu projekts, kuru iesnieguši 187 tūkstoši 378 vēlētāji, balsoja pret minēto grozījumu nodošanu Saeimas komisijām. Ar savu balsojumu „pret" mēs apliecinājām vienu no svarīgākajiem Zatlera Reformu partijas dibināšanas pamatprincipiem – visi ir mūsējie, kas godā un ciena latviešu valodu. Tādēļ arī, sargājot Latvijas valsts pamatlikumu, Satversmi, un godājot un cienot latviešu valodu, mēs aicinām visus neatkarīgi no dzimtās valodas katrā Latvijas ģimenē piedalīties sarīkojumā „Tautas nobalsošana" un iestāties par mūsu kopīgo Latvijas vērtību – par latviešu valodu un paust tai savu cieņu un godāt to. Mums ir jāpārtrauc dalīt Latvijas pilsoņi pēc viņu etniskās izcelsmes – labajos un ne tik labajos, pareizajos un mazāk pareizajos. Nevaram vairs atļauties neveidot dialogu un krāt aizvainojumus sevī. Latvijas valsts izaugsme šajā globālo izaicinājumu pilnajā laikā ir mūsu visu kopīgs pienākums.

Tādēļ šodien, neskatoties uz to, kāda ir bijusi katra Latvijas pilsoņa sākotnējā motivācija parakstīties par šiem piedāvātajiem Satversmes grozījumiem, Zatlera Reformu partija aicina ne vien latviešus, bet jo īpaši visu Latvijā dzīvojošo mazākumtautību pārstāvjus

vienoties un nākt talkā mūsu kopīgajai izaugsmei mūsu kopīgajā Latvijas zemē, mūsu kopīgajā Latvijas tautā un mūsu Latvijas valstī ar vienu mūsu kopīgo – latviešu – valodu.

(Aplausi.)

Sēdi vada Latvijas Republikas 11.Saeimas priekšsēdētāja

Solvita Āboltiņa.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds motivācijai Zaļo un Zemnieku savienības frakcijas vārdā Augustam Brigmanim.

A.Brigmanis (ZZS).

Kolēģi! Mēs, Zaļo un Zemnieku savienības frakcijas deputāti, šodien balsojam „pret" iesniegtajiem grozījumiem Satversmē, kuri paredzēja krievu valodai piešķirt otras valsts valodas statusu.

Mēs viennozīmīgi uzskatām, ka valsts valodas jautājumos nekādi kompromisi nav iespējami un jebkura piekāpšanās apdraud gan latviešu valodu, gan mūsu valstiskumu. To ļoti labi apzinājās arī mūsu Satversmes tēvi jau 1918.gadā, valsts valodas statusu ieliekot pirmās brīvvalsts pamatos. Vēsture parādīja, cik ātri situācija var mainīties, un to nedrīkst aizmirst.

Kaut arī pašlaik Latvijas Republikas Satversmē valsts valodas statuss ir nostiprināts pietiekami, Zaļo un Zemnieku savienība ir gatava atbalstīt arī vēl lielāku tās konstitucionālo aizsardzību. Apzinoties to, ka valodas jautājumā viedokļi daļā sabiedrības ir atšķirīgi, Zaļo un Zemnieku savienība tomēr uzskata, ka konstruktīvs dialogs tajā ir panākams nevis ar Satversmes maiņu, bet gan ar saprātīgu integrācijas politiku. Par nacionālo identitāti un piederību jādomā ir ikdienā, nevis kampaņveidīgi.

Zaļo un Zemnieku savienība uzskata, ka referenduma ignorēšana nav pareiza, tāpēc mēs visus valsts iedzīvotājus aicinām piedalīties un balsot „pret" krievu valodu kā otro valsts valodu. Šajā referendumā latviešu valodai ir jāuzvar tik pārliecinoši, lai to sadzirdētu visā pasaulē.

Tieši tāpēc Zaļo un Zemnieku savienība saka: „Viens miljons balsu savas valodas un nacionālās pašcieņas atbalstam būs vislabākā atbilde tam, kādu mēs redzam Latvijas nākotni!"

(Aplausi.)

Sēdes vadītāja. Paldies.

Līdz ar to visi ārkārtas sēdes jautājumi ir izskatīti.